

การประเมินผลพฤติกรรมการตรวจเต้านมด้วยตนเองของสตรีไทย
ภายใต้ โครงการสืบสานพระราชปณิธานสมเด็จพระราชินีพันปี
THE EVALUATION OF BREAST SELF – EXAMINATION BEHAVIOR AMONG THAI
FEMALE UNDER THE PROJECT ROYAL GRANDMOTHER’S INITIATIVE AGAINST
BREAST CANCER

บังอร สุภาเกตุ, จงมณี สุริยะ
สำนักส่งเสริมสุขภาพ

โรคมะเร็งเต้านมเป็นมะเร็งที่พบบ่อยที่สุดในผู้หญิงทั่วโลกรวมทั้งประเทศไทย ปี พ.ศ. 2555 มูลนิธิ
ถันยรักษ์ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีร่วมกับกระทรวงสาธารณสุข ได้ดำเนินงาน
โครงการสืบสานพระราชปณิธานสมเด็จพระราชินีพันปี ด้านภัยมะเร็งเต้านม มีสตรีกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 1.9 ล้านคน
ดำเนินการนำร่องใน 21 จังหวัด โดยให้สตรีไทยเริ่มต้นจากการตรวจเต้านมด้วยตนเอง (Breast Self
Examination: BSE) ดังนั้น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น จึงได้ดำเนินการวิจัยการประเมินผล
พฤติกรรมการตรวจเต้านมด้วยตนเองของสตรีไทย ภายใต้โครงการสืบสานพระราชปณิธานสมเด็จพระราชินีพันปี
ด้านภัยมะเร็งเต้านม มีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินผลพฤติกรรมการตรวจเต้านมด้วยตนเองของสตรีไทย ภายใต้โครงการ
สืบสานพระราชปณิธานสมเด็จพระราชินีพันปี ด้านภัยมะเร็งเต้านม กลุ่มตัวอย่าง คือ สตรีไทยอายุ 30-70 ปี ที่ขึ้นทะเบียน
เพื่อทำการศึกษาในเดือนตุลาคม 2555 ผ่านเว็บไซต์โครงการฯ จำนวน 1,792 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ
หลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ Chi-
square test

ผลการวิจัยพบว่า สตรีไทยที่อยู่ในโครงการฯมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมะเร็งเต้านมและการตรวจเต้านม
ด้วยตนเองอยู่ในระดับปานกลาง การใช้สมุดบันทึกการตรวจเต้านมตนเองส่วนใหญ่ใช้บันทึกใช้ทุกเดือน เหตุผล
ของการไม่บันทึก คือ บันทึกไม่เป็น ลืม ข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงสมุดบันทึกการตรวจเต้านมตนเอง
ด้านพฤติกรรมการตรวจเต้านมด้วยตนเองพบว่าเกินครึ่งตรวจเป็นประจำสม่ำเสมอ ด้านการประเมินทักษะการ
ตรวจเต้านมตนเองส่วนใหญ่ยังทำไม่ถูกต้อง โดยพบปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสม่ำเสมอในการตรวจเต้านมและ
ทักษะการตรวจเต้านมด้วยตนเองที่ถูกต้อง คือ ระดับความรู้เกี่ยวกับมะเร็งเต้านม การมีสมุดบันทึก การใช้สมุด
บันทึก ความยุ่งยากของการใช้สมุด ระดับการศึกษา (p-value <0.05)

จากผลการวิจัยครั้งนี้ สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย ควรจัดกิจกรรมให้ความรู้ สร้างความ
ตระหนัก สร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพให้เกิดการตรวจเต้านมด้วยตนเอง จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมทักษะด้าน
การตรวจเต้านมด้วยตนเองแบบ Triple Touch พัฒนาปรับปรุงสมุดบันทึกการตรวจเต้านมตนเอง มีการ
ถ่ายทอดวิธีการใช้สมุดบันทึกการตรวจเต้านมตนเอง เพื่อให้เข้าใจในวิธีการบันทึกผล และเห็นความสำคัญของ
การใช้สมุดบันทึกการตรวจเต้านมเพื่อกระตุ้นเตือนให้เกิดความสม่ำเสมอและมีทักษะที่ถูกต้องในการตรวจ
เต้านมด้วยตนเอง

คำสำคัญ: การตรวจเต้านมตนเอง ทักษะการตรวจเต้านม สมุดบันทึกการตรวจเต้านมตนเอง